

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА „ОПТИМИЗАЦИЯ НА УЧИЛИЩНАТА МРЕЖА”

(приета с Решение № 339 от 26.05.2008 г. на Министерския съвет за актуализиране на национални програми за развитие на средното образование – 2008 г.)

1. ВЪВЕДЕНИЕ

- Основание за приемане – § 77 Преходните и заключителните разпоредби на Закона за държавния бюджет на Република България за 2008 г. (ПЗР на ЗДБРБ за 2008 г.), във връзка с § 65, ал. 2 от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за държавния бюджет на Република България за 2007 г.

- Необходимост от програмата – данни за актуалното състояние
 - Училищна мрежа несъответстваща на броя на учениците в съответната община в резултат на демографските промени в страната;
 - Училищна мрежа несъобразена с изискванията на пазара на труда и със социално-икономическите характеристики на общината и областта;
 - Неефективност на разходите за образование в резултат на наличието на голям брой маломерни и слети паралелки и на високото съотношение учител/ученик.

2. ЦЕЛИ

- Осигуряване на възможност на всяко дете да получи съизмеримо по качество образование;
- Мрежа от професионални училища, отговаряща на състоянието на пазара на труда и на социално-икономическия профил на региона;
- Повишаване на ефективността на публичните разходи за образование.

3. ОБХВАТ

- Модули (направления)
 - Оптимизиране на училищната мрежа
 - Рационализиране на мрежата от професионални училища
 - Оптимизиране на вътрешната структура на училищата
- Срок на програмата – **31.12.2008 г.**
- Общ бюджет на програмата – **67 млн. лв.**

При неизпълнение на заложените дейности по оптимизация, финансиращият орган възстановява в централния бюджет неусвоените средства до размера на неизпълнението.

След класирането на програмите и проектите по модул „Оптимизиране на училищната мрежа” и „Рационализация на професионалните училища”, при недостиг на средства по един модул и неусвоени средства по друг модул от програмата се допускат компенсирани промени.

При недостиг на средства по програмата министърът на финансите, по предложение на министъра на образованието и науката, може да одобри допълнителни средства за сметка на средствата, предвидени в централния бюджет по § 78 от ПЗР на ЗДБРБ за 2008 г.

4. МОДУЛИ

4.1. ОПТИМИЗИРАНЕ НА УЧИЛИЩНАТА МРЕЖА

- **Описание на модула**

Модулът включва финансирането на:

1. Общински програми за оптимизация, насочени към:

1.1. Преструктуриране (закриване/преобразуване чрез сливане) на училищата и създаване на средищни училища на територията на съответната община;

1.2. Преобразуване в по-ниска степен чрез промяна на вида на училището, съгласно чл. 26, ал. 1 от Закона за народната просвета.

2. Проекти за оптимизация на мрежата от специални училища с цел предоставяне на по-добри условия за обучение и възпитание на учениците.

3. Проект на НСОРБ за организиране на семинар за популяризиране на програмата и за обмяна на добри практики;

4. Проекти за мониторинг и оценка на националната програма и анализ на училищната мрежа.

Дейностите, които ще бъдат финансирани по общинските програми за оптимизация, са:

- ремонт на училища, с приоритет средищни училища;
- подобряване на материално-техническото оборудване с приоритет за средищните училища;
- създаване на условия за столово хранене;
- обезщетения на персонала в резултат на реструктурирането на училищната мрежа;
- разходи за неразплатени задължения на закритото/преобразуваното училище;
- комуникационни дейности – провеждане на разяснителна кампания, че оптимизацията на училищната мрежа води до повече положителни, отколкото отрицателни ефекти.

• **Бюджет на модула**

Общият бюджет на модула е 48 000 хил. лв., от които:

- за програмите за оптимизация – до 47 900 хил. лв. Разходите за комуникационни дейности са до 2 на сто от общия бюджет;
- за проектите за мониторинг и оценка и комуникационни дейности – до 100 хил. лв.

• **Принцип на финансиране**

Финансирането се извършва въз основа на разработени програми/проекти, които съдържат:

- анализ на училищната мрежа и проблеми на училищното образование на територията на общината;
- анализ на мрежата от специални училища на територията на региона;
- цели на общинските програми за оптимизация/ на проектите за оптимизация на специалните училища в региона;
- мерки насочени към реструктуриране на училищата;
- информацията, сведенията и документите по чл. 12, ал. 3 и 4 от Правилника за прилагане на Закона за народната просвета;
- дейности по предотвратяване на рисковете от отпадане на ученици в резултат на извършената консолидация на училищата;
- комуникационни дейности;
- показатели за изпълнение и целеви стойности по тях;
- бюджет на програмата въз основа на количествени и стойностни показатели;
- срокове и график за реализиране на мерките.

• **Етапи на финансиране**

Финансирането се извършва на две равни части. Първите 50 % от средствата се предоставят на финансиращия орган авансово след одобряването на програмите/проектите. Окончателното плащане в размер на още 50 % се извършва до 15.10.2008 г. след изпълнение на мерките и одобряване на отчета от групата по изпълнение, контрол и наблюдение на програмата.

Когато по програмата/проекта са изпълнени само част от мерките за оптимизация, окончателното плащане е в размер, съответстващ на разходите по тях.

- **Максимална стойност на програмата**

Стойността на програмата/проекта за оптимизация се определя от вида на мерките, като финансирането ще се извършва по следните критерии:

1. Намаляване броя на училищата – до 250 хил. лв. за закрито/преобразувано чрез сливане училище, функционирало през учебната 2007/2008 г., както следва:

- ✓ 250 хил. лв. за закрито/преобразувано чрез сливане училище с над 44 ученици за учебната 2007/2008 г.;
- ✓ 150 хил. лв. за закрито/преобразувано чрез сливане училище с от 21 до 44 ученици за учебната 2007/2008 г.;
- ✓ 80 хил. лв. за закрито/преобразувано чрез сливане училище с до 20 ученици за учебната 2007/2008 г.

2. Преобразуване в по-ниска степен чрез промяна на вида на училището, съгласно чл. 26, ал. 1 от Закона за народната просвета – финансирането се извършва пропорционално на съотношението на броя на учениците в степента, която се закрива към общия брой ученици в училището за учебната 2007/2008 г., съотнесено към средствата, определени по мярката „Намаляване броя на училищата”.

Бенефициенти – кой може да кандидатства, с колко проекта

За общинските програми за оптимизация – общините в Република България. Всяка община може да кандидатства само с една програма, която включва мерки за оптимизация на училищната мрежа.

За проектите за оптимизация на мрежата от специални училища – Регионалните инспекторати по образованието (РИО на МОН)/общините (ако училището се финансира чрез общинския бюджет).

За организиране на комуникационни дейности и обмяна на добри практики – проект на НСОРБ.

За мониторинг на модула и анализ на училищната мрежа – юридически лица.

- **Оценяване на проектите**

За реализиране на модула се създава група/комисия за управление. Тя организира и координира всички дейности, свързани с оценяване, контрол и наблюдение на модула. В нея задължително се включват по трима представители на Министерството на образованието и науката, Министерството на финансите и НСОРБ.

Критерии за оценка:

- Относителен дял на броя на закритите училища спрямо общия брой училища;
- Относителен дял на учениците от закритите училища спрямо общия брой ученици;

Оценяват се всички програми по определените критерии. Класирането се извършва по низходящ ред в зависимост от получената обща оценка.

Процедура – изисквани документи, срок на подаване, ред за разглеждане

- **Изисквани документи**

Формуляр за участие по образец;

Общинска програма за оптимизация и Решение на общинския съвет за нейното приемане.

Проект на РИО на МОН за оптимизация на държавните специални училища, съгласуван с финансиращия орган.

Срок на подаване

Срокът на подаване на програмите/проектите за оптимизация е един месец от приемането на програмата от Министерския съвет.

- **Ред за разглеждане**

Групата/комисията по управление на модула разглежда, оценява и класира програмите/проектите за оптимизация в срок до 30.06.2008 г.

В десетдневен срок след класиране на програмите/проектите групата/комисията прави предложение до министъра на образованието и науката за финансиране на първите 50 % от стойността им.

- **Отчитане на резултатите от одобрените програми**

В срок до 30.09.2008 г. общините/РИО на МОН представят отчет за изпълнението на мерките по модула.

В срок до 15.10.2008 г. групата/комисията по управление на модула извършва проверка и анализ на отчетите и прави предложение до министъра на образованието и науката за финансиране на останалите 50 % от програмите/проектите.

4.2.РАЦИОНАЛИЗАЦИЯ НА МРЕЖАТА ОТ ПРОФЕСИОНАЛНИ УЧИЛИЩА

- **Описание на модула**

Модулът включва финансирането на проекти за оптимизация на професионалните училища, които съдържат мерки насочени към закриване или преобразуване на професионалните училища.

Проектите за закриване или преобразуване на професионални гимназии и училища се разработват от финансиращия орган, като за училищата, финансирани от МОН, се изготвят от съответния регионален инспекторат по образованието.

Дейностите, които ще бъдат финансирани по проектите за оптимизация, са:

- ремонт на професионалните гимназии и училища;
- подобряване на материално-техническото оборудване;
- разходи, свързани с преместване на машини, съоръжения и оборудване;
- обезщетения на персонала в резултат на оптимизацията;
- разходи за неразплатени задължения на закритото/преобразуваното училище;
- комуникационни дейности – провеждане на разяснителна кампания от страна

на финансиращия орган/регионален инспекторат по образованието, че оптимизацията на училищната мрежа води до повече положителни, отколкото отрицателни ефекти.

- **Бюджет на модула**

Общият бюджет на модула е 2 000 хил. лв.

- **Принцип на финансиране**

Финансирането се извършва въз основа на проекти, които съдържат:

- анализ на мрежата от професионални училища;
- цели на програмите;
- мерки за оптимизация;
- информацията, сведенията и документите по чл. 12, ал. 3 и 4 от Правилника за приложение на Закона за народната просвета;
- комуникационни дейности;
- показатели за изпълнение и целеви стойности по тях;
- бюджет на програмата въз основа на количествени и стойностни показатели;
- срокове и график за реализиране на мерките.

Мерките се реализират и отчитат в рамките на 2008 година.

- **Етапи на финансиране**

Финансирането се извършва на две равни части. Първите 50 % от средствата се предоставят авансово след одобряването на програмите чрез бюджетите на

първостепенните разпоредители. Окончателното плащане в размер на останалите 50 % се извършва до 15.10.2008 г. след изпълнение на мерките и одобряване на отчета.

Когато по програмата са изпълнени само част от мерките, окончателното плащане е в размер, съответстващ на разходите по тях.

- **Максимална стойност на един проект**

Стойността на проекта се определя от вида на мерките, като финансирането ще се извършва по следния критерий:

Намаляване на броя на училищата – до 130 хил. лв. за закрито/преобразувано училище, функционирало през учебната 2007/2008 г.;

- **Бенефициенти**

За оптимизиране чрез преобразуване/сливане на професионални гимназии и училища – министерствата и общините, финансиращи професионални гимназии и училища, регионалните инспекторати по образование – за професионални гимназии и училища, финансирани от Министерството на образованието и науката. Кандидатства се с един проект за област.

- **Оценяване на проектите**

За реализиране на модула се създава комисия, която организира и координира всички дейности, свързани с оценяване, контрол и наблюдение на модула. В нея се включват трима представители на Министерството на образованието и науката, един представител от Министерството на финансите и един представител от Министерството на земеделието и храните.

Критерии за оценка

- Увеличаване броя на професионалните области, изучавани в преобразуваното училище;

- Увеличаване броя на паралелките в преобразуваното училище;

- Съответствие на професионалните области, изучавани в преобразуваното училище с потребностите на пазара на труда на съответния регион.

Класират се всички проекти, които отговарят на критериите.

Когато общата сумата на проектите е по-висока от общия бюджет по програмата, се финансират проектите в низходящ ред в зависимост от броя на получените точки до достигане на лимита от средства.

Процедура – изисквани документи, срок на подаване, ред за разглеждане

- Изисквани документи за преобразуване чрез сливане на професионални училища:

Формуляр за участие по образец;

Проект за оптимизация на професионалните училища, изготвен от финансиращия орган/регионалния инспекторат съдържащ мерки, насочени към закриване или преобразуване на професионалните училища с оглед ефективно използване на ресурсите.

- **Срок на подаване**

Срокът на подаване на проектите за оптимизация е един месец от приемането на програмата от Министерския съвет.

- **Ред за разглеждане**

Групата/комисията по управление на модула разглежда, оценява и класира проектите за оптимизация в срок до 30.06.2008 г.

- **Отчитане на резултатите от одобрените проекти**

В срок до 30.09.2008 г. финансиращите органи (вкл. общините) и регионалните инспекторати по образованието представят отчет за реализацията на мерките по модула.

В срок до 15.10.2008 г. групата/комисията по управление на модула извършва проверка и анализ на отчетите и прави предложение до министъра на образованието и науката за финансиране на останалите 50 % от програмите.

4.3.ОПТИМИЗИРАНЕ НА ВЪТРЕШНАТА СТРУКТУРА НА УЧИЛИЩАТА

- **Описание на модула**

Модулът цели повишаване ефективността на разходите на училищата чрез оптимизиране на вътрешната структура. Чрез него се предоставят допълнителни средства за изплащане на обезщетения на персонала за 2008 г. в резултат на намаляване на числеността на персонала поради промяна в структурата и състава му и обезщетенията при прекратяване на трудовите правоотношения.

Министерствата, ведомствата и общините кандидатстват за предоставяне на средства за училищата, които финансират чрез формуляр за участие, придружен със справка-декларация за дължимите обезщетения. За целта директорите на училищата изготвят заявки до финансиращия орган, придружени с копия на заповедите за прекратяване на трудовите правоотношения с лицата. За обезщетенията по чл. 222, ал. 1 се прилага копие на декларация от лицето, че не е започнало работа в рамките на 1 месец след прекратяване на трудовото правоотношение и копие от трудовата книжка.

За училищата, финансирани от МОН, документите се предоставят в съответния регионален инспекторат по образование, който обобщава заявките и подава формуляр за участие в МОН.

Средствата за обезщетенията се предоставят на училищата чрез финансиращия орган. Не се финансират предложения за участие, които не са окомплектовани с необходимите документи.

В този модул не се кандидатства за обезщетения, включени в проекти по другите два модула на програмата. След 01.07.2008 г. в случай, че има некласирани проекти по другите два модула, финансиращият орган може да кандидатства по този модул за обезщетенията включени в тях.

Дейностите, които ще бъдат финансирани са:

- обезщетенията на персонала по чл. 220, чл. 221, чл. 222, ал.1 и ал. 3 и чл. 224 от Кодекса на труда и дължимите осигурителни вноски за обезщетенията по чл. 222, ал.1 от Кодекса на труда.

• **Бюджет на модула**

Общият бюджет на модула е 17 000 хил. лв.

Принцип на финансиране

Финансирането се извършва въз основа на одобрените формуляри за участие и приложенията към тях. Формулярите се подават в МОН от първостепенните разпоредители с бюджетни кредити – Министерството на земеделието и храните, Министерството на културата, Държавната агенция за младежта и спорта и общините. За МОН формулярите се подават от регионалните инспекторати по образование.

• **Етапи на финансиране**

Формулярите за участие се подават в МОН до 10 число на всеки месец.

Средствата се предоставят по предложение на министъра на образованието и науката от министъра на финансите по бюджета на съответния финансиращ орган. Същият ги предоставя на училищата в срок до 10 дни от получаването им.

Максимална стойност на една заявка

Стойността се определя от размера на дължимите обезщетения.

Бенефициенти

Държавните и общинските училища, чрез бюджета на съответния първостепенен разпоредител.

Оценяване на проектите

За реализиране на модула се създава комисия, която организира и координира дейностите, свързани с разглеждане, одобряване, контрол и наблюдение на модула. В нея се включват двама представители на Министерството на образованието и науката, един представител от Сдружението на общините, един представител от Министерството на

финансите. Комисията заседава в периода 11-20 число на всеки месец и предлага на министъра на образованието и науката за одобрение списък с проекти за финансиране през съответния месец.

Критерии за одобряване

Попълнен формуляр за участие, постъпил в Министерство на образованието и науката в определения за това срок.

Когато общата сумата на предложенията за финансиране е по-висока от общия бюджет по модула, предложенията се финансират по датата на постъпване на формулярите до достигане на лимита от средства.

- **Процедура – изисквани документи, срок на подаване, ред за разглеждане**

Изисквани документи:

Формуляр за участие по образец.

Срок на подаване

Проектите се представят в МОН не по-късно от 10 число на съответния месец.

Последен срок за подаване на формуляри – 10 ноември 2008 г.

- **Отчитане на резултатите от одобрените проекти**

В срок 01.11.2008 г. първостепенният разпоредител с бюджетни кредити представя в МОН отчет за изплатените обезщетения.

5. ОЦЕНКА НА РЕЗУЛТАТИТЕ И ОТЧЕТ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА (публикуване на отчета на интернет страницата на МОН)

В срок до 30.03.2009 г. министърът на образованието и науката и министърът на финансите представят на Министерския съвет информация за резултатите от изпълнението на програмата въз основа на извършения независим одит.

В същия срок отчетът за изпълнение на програмата се публикува на сайта на МОН.

6. ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА И ИНДИКАТИВНИ ПАРАМЕТРИ:

- брой на закрити/преобразувани училища - 250;
- брой на учениците, насочени към средищни училища – 4000.

Забележка: За показателя „Брой на учениците за учебната 2007/2008 г.” се приема броят на учениците по управленската информационна система на Министерството на образованието и науката към 01.01.2008 г.